

Johannes 1: 29 (en Jesaja 30: 15-18)
Preek voor de avondmaalsdienst van 22 augustus 2010,
In De Hoeksteen

Gemeente van Christus,
Zie het lam van God dat wegdraagt de zonde van de wereld, zei Johannes de Doper toe hij op Jezus wees.

We zullen ze straks bijna letterlijk zingen en bidden in ons tafelgebed: *Christus, heilig Godslam, die der wereld zonden draagt, ontferm u onzer.*

Wie van klassieke muziek houdt kent deze woorden zelfs in het Latijn, want talloze componisten hebben deze zin ooit in het Latijn op muziek gezet: *Agnus Dei, qui tollit peccata mundi. Zie het lam van God dat wegdraagt de zonde van de wereld.*

De Latijnse vertaling is interessant, omdat zij ons een wijst naar een woord, een mooi maar ook problematisch woord, dat tegenwoordig vaak opduikt in debatten. Ik bedoel het woord *tolerantie*. *Agnus Dei* (Lam Gods) *qui tollit* (dat draagt) de *peccata Mundi* (de zonden van de wereld). Ons woord tolereren komt van het Latijns woord, *tolerare*, waarvan *tollit* weer een verwante vorm is. Om een lang verhaal kort te maken: ons *tolereren* komt dus van een woord dat dragen betekent – en in de Latijnse bijbel wordt van Jezus dus gezegd dat hij onze zonde *tolereert*.

Wij verstaan onder het begrip tolerantie: verdraagzaamheid. In een tolerante samenleving *kun je het dragen* dat er mensen zijn, of hele groepen mensen, die anders zijn, er anders uitzien, andere gebruiken hebben, anders denken, anders geloven. De tolerante samenleving zegt: we hoeven niet allemaal hetzelfde te zijn, binnen zekere grenzen mag iedereen, ook als je tot een minderheid behoort, doen en dragen en denken en geloven wat je wilt.

Het gevaar van tolerantie is, dat het verwordt tot onverschilligheid. Je wordt misschien niet blij van islamitische vrouwen die met zware hoofddoeken en lange jassen en vaak in groepjes door Schoonhoven lopen, maar zo is het nu eenmaal, en je laat het maar zo. En voor je het weet kijk je langs hen heen, groet je ze niet eens meer. Zo kan ik me voorstellen dat de Turkse vrouwen in de Turkse badplaatsen niet vrolijk worden van Nederlandse vrouwen die in minimale badkleding de stranden en de boulevards vullen – maar ja, ze kunnen niet zonder die toeristen, ze kijken wel een andere kant op.

Elkaar *tolereren* wordt dan elkaar *negeren*.

Maar ondertussen gaat er onderhuids iets broeien dat vroeg of laat tot een uitbarsting komt, hier in Nederland, daar in Turkije. Wanneer we naar het politieke landschap kijken, is dat wat we nu zien: her en der is er iets begonnen te broeien, en her en der barst de onvrede naar buiten. Dat uit zich in spanningen op straat, in bepaalde verkiezingsuitslagen, in irritatie die je in je eigen ziel op voelt borrelen.

De zin: *Zie het lam van God dat draagt (tolereert) de zonde van de wereld...* leert ons dat voor Jezus *tolerantie* iets heel anders betekende dan onverschilligheid, en *tolereren* iets heel anders dan negeren. Het tolereren van Jezus kwam niet neer op een lijdzaam dulden en negeren van onze zonden. Jezus legde zich daar juist *niet* bij neer. Hij liep ons niet voorbij, hij kwam juist naar ons toe, helemaal vanuit de hemel nota bene. Hij keek niet van ons weg, hij keek ons juist aan, sprak ons aan. En vervolgens toonde hij zich bereid onze zonden op zich te nemen, en *weg te dragen*. Het tolereren van Jezus was niet dat hij onze zonden *verdroeg*, maar dat hij ze *wegdroeg*, om ons weer als vrije, bevrijde mensen te laten leven.

Het tolereren van Jezus uitte zich in een intense betrokkenheid. Zijn tolerantie uitte zich hierin dat zich volledig vereenzelvigde zich met ons mensen en onze gebrokenheid. Zijn tolerantie was een uiting van liefde. En niet zo'n beetje ook.

Wanneer dit evangelie klinkt, en weerklank vindt in onze harten, dan heeft dat gevolgen voor de manier waarop wijzelf tolerant zijn. Thuis, op straat, in de samenleving...

Omdat Jezus ons, met al onze zonden, heeft *gedragen*, zullen wij ook bereid zijn elkaar, met alles wat we zijn en hebben, te dragen. (Galaten 6:2 – *Draagt elkaars lasten, zo leeft u de wet van Christus na.*)

Omdat Jezus ons helpt, zullen wij ook onze naaste helpen.

Omdat Jezus ons met zoveel liefde tegemoet treedt, zullen wij onze naasten niet liefdeloos tegemoet treden. Ook als dat een prijs heeft. Ook als er iets *gedragen* moet worden.

Als we ons laten leiden door dit evangelie, ontdekken we dat tolerantie geen goedkoop woord is. Kijk naar Jezus, *Zie het lam Gods dat wegdroeg de zonde van de wereld...* Maar hij betaalde voor zijn tolerantie met ons een hoge prijs.

In de afgelopen week heeft een aantal predikanten in Nederland zich hardop met de politiek bemoeit. Dat was een tijd geleden! De krant vertelde dat er in Zeeland een dominee is die in zijn preken zegt dat het CDA nooit met de PVV in zee mag gaan. En een dag later las ik in de krant dat een andere collega zei dat het CDA juist wel met de PVV in zee moest gaan. Ik ben zelf van mening dat we in de kerk zeker over politiek, zelfs over partijpolitiek, moeten praten, maar dan in de hal, bijvoorbeeld op een Rotonde-avond. Maar niet hier in de kerk zelf, niet hier op de kansel. Want dan kunt u niets terugzeggen, en bovendien: ik zie als predikant heus niet scherper wat er in Den Haag gebeurt als u. Natuurlijk is het wel goed om **alert** te zijn, maar de kerk is ook een plek om niet te snel bang te worden, of in paniek te raken. Toen Israel zich in een politieke crisis bevond en iedereen van alles begon te roepen, zei Jesaja (30:15):

*Dit zegt God, de Heer, de Heilige van Israël;
'In rust en inkeer ligt jullie redding,
in geduld en vertrouwen ligt jullie kracht.'*

Dat betekent niet dat we als kerken en christenen en predikanten rustig achterover mogen leunen als het spannend wordt. En een beetje spannend is het wel, natuurlijk, wat er nu in Den Haag gebeurt. Het betekent wel dat we in alle rust moeten doorgaan met, of opnieuw moeten beginnen met, heel goed te luisteren naar God's Woord, waarvan de profeten als Jesaja en apostelen als Johannes hebben getuigd.

Wat zegt de Jesaja over politieke spanningen? Dat we niet te snel van alles moeten gaan roepen, *want in rust en inkeer ligt onze redding.*

En wat leert het evangelie ons over tolerantie? Dat het geen ander woord is voor onverschilligheid, maar een ander woord voor naastenliefde. Naastenliefde **voor** de vreemdeling in ons midden, **maar ook** voor landgenoten die in problematische multiculturele wijken wonen, **en ook** voor mensen die binnen ons democratische bestel heel anders denken dan wijzelf. En dan leert het evangelie linkse en rechtse dominees en ons allemaal in ieder geval dit: Tolerantie is nooit iets makkelijk of goedkops, iets wat je er even rondtoetert, iets wat niets kost. Integendeel! *Kijk naar het lam Gods die de zonden van de wereld tolereerde*, dat wil zeggen: hij had er alles, zelfs zijn leven, voor over om onze gebroken levens te *helen*.

Als er iets is dat ons onrustige mensen in deze onrustige wereld rust kan geven en tot inkeer laten komen – dan wel deze woorden, dan wel dit evangelie!

Amen

Ds. F.W. Verbaas